

L a m m i
=====

Vanhakartanon kl. Gammelgård, Honkaliini (H.M. 9579, 9727).

N. 300 m Gammelgårdin kartanon päärakennuksesta SO-suuntaan kulkee Padasjoelle johtava maantie pienen sorakummun ylitse. Kummun kansanomainen nimi on Honkaliini, mikä nimi erään tiedon mukaan johtuisi Honkalinna-sanasta. Pakanuudenaikaiseksi linnoitukseksi tämä pieni, vain n. 48 x 48 m oleva kumpu ei kuitenkaan millään ole soveltunut.

Heinäkuussa 1932 löysi työmies Jalo Tähtinen mainitusta kumusta tietä levitettäessä useita nuoremman rautakauden esineitä. Esineet olivat n. 70 cm:n syvyydessä. "Maan sisässä löytyi mustaa multaa, minkä pohjalla löytyi kiviä ja ympärillä nyrkinkokoisista kivistä rengas." - Löydön johdosta kävin syyskuussa 1933 paikkaa tarkastamassa.

Koekuoppien perusteella saattoi todeta kalmiston ulottuvan sekä itä- että länsipuolelle tietä, kaikesta päättäen yli koko kummun lukuunottamatta kaakkoisosaa. Kauttaaltaan tuli esiin mustaa maata sekä palaneita luusiruja.

Vuoden 1932:n löydöt olivat peräisin tienleikkauksen itäreunasta, jossa musta kalmistokerros oli selvästi näkyvissä. Paikalla, josta esineet löytyivät, oli kaikesta päättäen ollut kivillä peitetty tuhkakumpu.

Koska tienleikkauksen itäreuna oli verrattain vaikeasti tutkittavissa paalutettiin pitkin päinvastaista reunaa 36 m² suuruinen kaivausalue.

Tutkimus osoitti, että kyseessäoleva kalmisto erosi n.s. tyy-

pillisestä maanalaisesta polttokalmistosta siinä ettei tässä ollut varsinaista kivitystä; suurempia kiviä esiintyi nim. ainoastaan ruuduissa b 9 - b 11. Maaperä oli kaivausalueen SSO-osassa hienoa hiekkaa, keskellä ja NNW-osassa sorantapaista hiekkaa, jossa melkoinen joukko nyrkinkokoisia kiviä. (Ruuduissa ab 7 - ab 8 oli maa selvästi pideltyä).

Kulttuurikerroksen paksuus vaihteli jonkunverran (n. 20-35 cm). Palaneita luusiruja tavattiin joka ruudusta, eniten kuitenkin maen korkeimmalta kohdalta, jossa myöskin esinelöydöt olivat rikkaimmat.

Kaivausalueen SSO-päässä ruuduista a 1 - b 2, tavattiin odottamatta polttamattomia ihmisenluita, m.m. pääkallon osia. Luut olivat hajallaan, mutta luultavaa on, että kaikki ovat peräisin samasta luurangosta. Luitten ohella löydettiin palasiatasaviastiasia sekä ketjukkannatin (1000-luvun muotoa).

Tämän koekaivauksen nojalla voimme todeta, että paikalla on ollut nuoremman rautakauden kalmisto, johon useamman vuosisadan kuluessa on haudattu (n. 850- pakanuudenajan loppuun saakka). Tyy piltään on kalmisto maanalainen polttokalmisto, johon kuitenkin kyseessäolevan ajanjakson lopulla myöskin polttamattomia ruumiita (mikäli yhden haudan nojalla voidaan päätellä) on haudattu.

Myöskin asemansa puolesta on Honkaliinin kalmisto mielenkiintoinen. Kumpu sijaitsee korkean Tuulimyllymäen harjun vieressä. Näitten välillä, syvässä kuopassa, on huomiota kiinnittävä pieni lampi, joka myöhempinä aikoina Gammelgårdin kartanon omistajan toimesta jonkunverran on säännöstetty. Tuntuu ilmeiseltä, että kalmiston ja lammen välillä on yhteyttä, s.o., että lampea on käytetty jonkinlaisena kulttipaikkana.

Kulttitarkoituksiin viittaava on myöskin eräs Ormajärven rannalla sijaitseva n.k. miekanhiontakivi. Paikka on Honkaliinin kalmistosta n. 350 à 400 m, yllämainitun Tuulimyllymäen toisessa päässä, Gammelgårdin kartanon puiston rannalla. Ilmeisesti on talokin muinaisjäännöksellä suoranaista yhteyttä Honkaliinin kalmistoon liittyvän nuoremman rautakauden asutuksen kanssa. (Ks. FM 1934)

Helsingissä joulukuun 30 päivänä 1933.

A. H. Clave

Lammi, Gammelgård, Honkaniemi.

1. Kalmistokumpu NNW-suunnasta ^{9151.}
valok. Tausassa oikealla Tuulimyllymäki.

2. Kaivausalue Tausassa, keskellä Orma-
järvi, jonka rannalla "miekkamonta-
kivi", oikealla Gammelgårdin kartanon
päärakennus. ^{29159.}

3. Pakkopyörittöksen niemet muinais-
tieteellisissä kaivauksissa. ^{9153.}

Lammi, Gammelgård, Honkalinin.

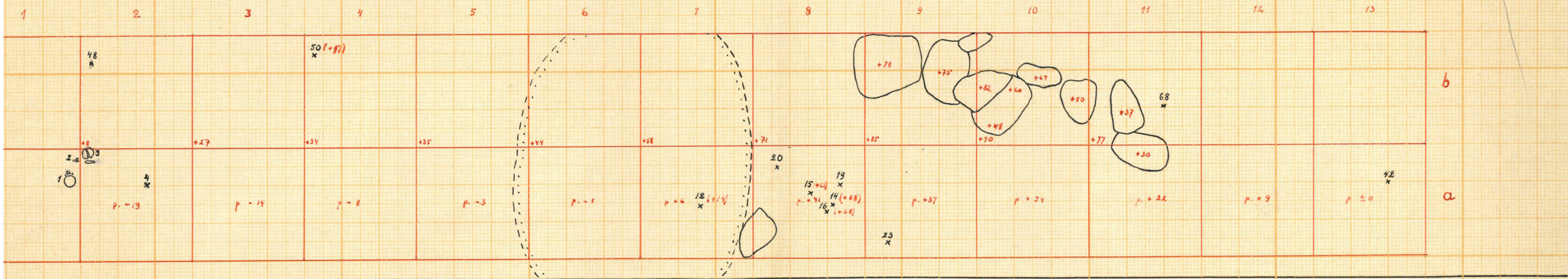
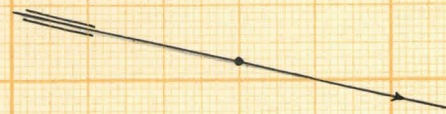

H. Honkalinin kaimistokumpu ja ^{9154.}
staksetteer uhrilampi.

Talok. N. Olev 1933.

Lammi

Gammelgård Honkaliini

→ Maantie Padasjoelle →

p = pöytä

Nils Cleve
1933

Lammi
Gammelgård Honkaliini
rautak. kalmisto

